

POLITIET

Riksadvokaten
Postboks 8002 Dep.
0030 OSLO

<i>Deres referanse</i>	<i>Vår referanse</i>	<i>Dato</i>
2013/00597-002	2013/00075-3 008	16.05.2013

Høring - alkohol som alternativ til tap av førerett som del av program mot ruspåvirket kjøring

Utrykningspolitiet har gjennomgått rapporten "Alkohol som alternativ til tap av førerett".

Rapporten synes godt gjennomarbeidet og forslaget til lov- og forskriftsendringer er vel begrunnet, og vi støtter i hovedsak de forslag som den fremmer.

1) Administrasjon av ordningen

Vi er enig med arbeidsgruppen i at politiet er den myndighet som bør administrere ordningen. Som arbeidsgruppen påpeker i kap. 5.11.3 er ordningen med alkohol nært knyttet opp mot håndheving av tap av førerett m.m. Dette tilsvarer også de ordninger som er innført i våre naboland.

2) Avgrensning av målgruppen

Alkohol som et alternativ til tap av førerett kan ha flere mål. Hovedmålet er å hindre personer som har tapt føreretten på grunn av promillekjøring i å forsette å kjøre påvirket av alkohol. Tiltaket er således først og fremst et trafikksikkerhetstiltak. Ved bruk av alkohol vil man sørge for at kjøringen skjer i edru tilstand. Slik sett dekker forslaget opp høyrisikogruppen, men ikke det store flertall av de som har tapt føreretten på grunn av ruskjøring. På denne måten vil ordningen kun omfatte en liten prosentdel av de ca 4.700 personene som årlig tas for promillekjøring. Hvor mange av disse som disponerer egen bil som det vil være aktuelt å innmontere alkohol i, er også ukjent. Det er også sannsynlig at flere i denne gruppen ikke har økonomisk evne, eller vilje, til å bruke midler til alkohol i bilen. Ordningen krever samtykke og det er sågar ikke utenkelig at noen heller vil ha muligheten til å fortsette å kjøre bil påvirket av alkohol, enn å få innmontert alkohol. Dette gjør at ordningen vil kunne omfatte så få at den får liten effekt sett i forhold til det omfattende apparat som ordningen krever.

Et annet aspekt som man heller ikke bør se bort fra er om det kan virke støtende på folks rettsfølelse å gi de tyngst rusbelastede mulighet til å fortsette å kjøre bil etter at de er tatt for promillekjøring, mens andre som kanskje har et noe mer kontrollert forhold til

Utrykningspolitiet

alkohol, ikke skal gis denne muligheten. Også blant disse kan det være førere som tar sjansen på å kjøre med promille på nytt. Det er heller ikke utenkelig at en fører med rusproblemer tilfeldigvis ikke hadde høy nok promille til å komme inn under program mot ruspåvirket kjøring da han ble tatt.

Et annet mål med alkolåsen som ikke er særlig berørt i rapporten, og som vel heller ikke lå i mandatet, er samfunnsverdien av at personer som blir tatt for promillekjøring kan fortsette å ha et tilnærmet normalt liv, både i arbeid og privat. Alkolåsen gir den promilledømte og hans familie anledning til fortsatt å ha et normalt familieliv, delta i fritidsaktiviteter, og vedkommende gis i mange tilfeller mulighet til å beholde sitt faste arbeide. Dette er et forhold som har stor betydning for den promilledømtes mulighet til å få bukt med sitt alkoholproblem, og derved redusere den kroniske trafikkfare vedkommende ellers representer. Vi stiller oss derfor noe undrende til at dette ikke vektlegges mer i Justisdepartementets høringsuttalelse av 11.11.2010 til den første arbeidsgruppens rapport (oppnevnt av Samferdselsdepartementet i 2007), som er referert i arbeidsgruppens rapport kap. 4.1.

Ut fra arbeidsgruppens mandat omfatter altså ikke drøftingen en bredere deltakelse av promilledømte, kun de mest alvorlige overtredelser faller inn under den foreslåtte ordning. Vi er enig i at denne gruppen overtredere er de som utgjør den største risiko i trafikken, og som det er viktig å fange opp. En stor del av disse er gjengangere som pågripes flere ganger for ruskjøring. Om lag halvparten blir pågrepet på nytt en eller flere ganger i løpet av de neste tre årene viser tall fra Nasjonalt Folkehelseinstituttet. Vi stiller oss derfor ikke avvisende til at ordningen avgrenses til de som fyller vilkårene for deltakelse i program mot ruspåvirket kjøring. Vi foreslår imidlertid at det i det framlagte forslag til endring av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 bare vises til vilkåret om alkolåsbetinget førerrett, og at det ikke tas inn henvisning til straffeloven § 53 nr. 3 bokstav e (eventuelt ny straffelov § 37 bokstav f). Dersom ordningen senere skulle bli utvidet til flere grupper promilledømte, vil dette bare kreve forskriftsendringer og ikke en ny endring av vegtrafikkloven.

Avslutningsvis vil vi også påpeke at erfaring fra de land som har innført bruk av alkolås har vist at ordningen bør tilbys installert så raskt som mulig etter at føreren er tatt for promillekjøring. Dersom ordningen først iverksettes etter rettskraftig dom, noe som i mange tilfeller vil innebære at ordningen settes i verk flere måneder etter at kjøringen fant sted, vil ordning miste noe av sin effekt. Vi har ikke tall som viser saksbehandlingstiden for denne type saker, men vår erfaring er at det kan ta lang tid fra handling til rettskraftig dom. I noen tilfeller er også promillekjøringen bare et forhold i et større sakskompleks som krever lang etterforskning. Det skal innhentes personundersøkelse og avlegges besøk hos lege før saken kan pådømmes. I løpet av dette tidsrommet vil mange i høyrisikogruppen allerede ha kommet inn i en negativ spiral med kjøring uten førerrett, eller de har blitt tvunget ut i arbeidsledighet på grunn av at de er avhengig av bil i jobben, eller å benytte bil til og fra jobben. Da er muligheten for rehabiliteringen allerede blitt vesentlig svekket. En mulighet for å bøte på dette kan være at påtalemyndigheten gis mulighet til å fatte hastevedtak om igangsetting av ordningen, men en slik igangsetting vil være lite heldig dersom personundersøkelsen viser at vedkommende ikke er egnet, eller at domstolene ikke vil idømme program mot ruskjøring. En annen mulighet for å få ordningen raskt etablert kan være å sette frist for når disse sakene skal være ferdigbehandlet, men også det innebærer store utfordringer.

Ordningen krever en viss saksbehandling hos kriminalomsorgen før sakene kan sendes til retten og ofte vil promillesaken som nevnt være en del av et større sakskompleks, og det vil derfor være begrensede muligheter til å få sakene raskt gjennom systemet.

Med hilsen

Runar Karlsen

Gjenpart: Politidirektoratet